

Claudio Magris publica 'No és procedent'

Time Out / Maria Dias

En una taula del cafè de San Marcos, aixopluc de la vida literària de Trieste, Claudio Magris escriu a tinta i amb una lletra endimoniada una altra gran obra. Il·lustre professore, germanista i autor d'un assaig-riu tan poderós com 'El Danubio', Magris ha absorbit en cadascun dels seus llibres la idea de la Mitteleuropa. "Tinc un amic cirurgià que quan es va jubilar em va dir que trobava a faltar allò de tallar carn", engalta, preparant la munició. Acaba de publicar 'No és procedent', una novel·la que tracta d'un home mig boig que vol construir un museu de la guerra, amb míssils, obusos, restes de tancs i baionetes.

Una vegada, en un breu assaig titulat 'La herrumbre de los signos', Magris va deixar dit que els personatges de 'La marcha Radetzky' de Joseph Roth duen uniformes militars perquè volen retenir la seva identitat fluctuant dins d'una carcassa. No és casual que ara escrigui que el seu Quixot dorm en un taüt blindat amb un casc de ferro alemany i una màscara de samurai. "Em ve al cap una frase de l'emperador Francesc Josep, que deia que a ell li agradava fer desfilar el seu exèrcit, però mai enviar-lo a la guerra –explica–, perquè sabia que una guerra sempre implica una derrota". No oblidem que l'imperi dels Habsburg se'n va anar a fer punyetes.

A l'octubre del 1963, al diari 'Piccolo Banditore', va aparèixer un anunci que deia: "Submarins usats. Compro i venc". En aquest retall d'hemeroteca Claudio Magris va trobar el punt de partida de 'No és procedent', un llibre ple de derives, totes lligades a les diferents cambres del palau d'aquest llunàtic que de petit, jugant a escenificar la batalla de Verdun amb soldats, es va formular per primer cop la magnitud del desastre. "Jo no sento cap fascinació especial pel món bèl·lic, cap pathos per la lluita –diu Magris–, però és cert que en els textos dels grans teòrics de la guerra percebo una malenconia que sí que em remou per dins".

Al principi, tenim una dona misteriosa que acaricia la punta d'una espasa, record llunyà de l'arma desenterrada del general Krasnov de 'Conjectures sobre un sabre', la primera novel·la de Magris, publicada l'any 1985. "Aquí la guerra és a tot arreu, en l'insecte que lluita contra un cactus i en els cucs que es mengen els intestins de l'indi chamacoco, traslladat a Europa pels colons", explica l'autor, donant diferents perspectives a l'assumpte. Fa pensar en el soterrani de Lord Chandos, en el llibre de Hofmannsthal, allà on les rates enverinades corrien sense rumb com els habitants de Roma en flames, entre xiscles i plors, ensenyant les dents llargues i escumoses a un destí inevitable.

Magris va rebre el Premi de la Pau a Frankfurt l'any 2009. En el discurs d'agraïment, va parlar de l'anunci que havia trobat al 'Piccolo Banditore', i de l'home que l'havia publicat, un individu que havia volgut construir un museu de la guerra a Trieste, des d'on es promogué la pau al món. "Igual que Ivan Turguénev, que quan va sortir del balneari de Baden Baden va escriure 'Pares i fills', vaig decidir que allò es convertiria en un llibre", diu el professore. Se'n va anar al seu cafè de sempre, i hi va posar fil a l'agulla. Seria una novel·la torrencial.

Hi sortirien trinxeres, Hitler i el camp d'extermini de la Risiera di San Sabba, l'Imperi Austrohongarès i una mica de mitologia clàssica. I seria, esclar, una obra mestra.